

Vull ser actriu? Artistes i precarietat laboral

Published by [Interacció](#) [1] on 11/07/2018 - 16:47 | Last modification: 05/02/2026 - 14:20

Estudio comparado entre el modelo intermitente francés y el modelo español de contratación temporal de artistas en espectáculos públicos en el marco de la doctrina emanada del Tribunal de Justicia de la Unión Europea

Isar Alzaga Ruiz

Documento de Trabajo 09/2018

Imaginem-nos una noia que es diu Joana. La Joana acaba de fer setze anys i aquest any acaba l'educació secundària obligatòria. Com que el final de l'etapa s'acosta, sorgeix la gran pregunta: i què farà després? A l'institut ja han començat les xerrades d'orientació. Nota que de mica en mica augmenta la pressió: ha de prendre **una decisió que sembla transcendental**. Ha d'encarar el seu futur. És filla i néta de farmacèutics i creu que a casa esperen que ella continuï la tradició familiar. Però ja fa temps que, en secret, dóna voltes a una idea. Una **bogeria**, potser. Encara no s'ha atrevit a comentar-ho amb els seus pares. Com reaccionaran quan els digui que **vol ser actriu**?

La història de la Joana forma part de la **ficció**. Ara bé, els seus dubtes il·lustren una realitat social: els dubtes de dedicar-se a professions artístiques per la **dificultat de tenir certa estabilitat laboral**. En aquesta línia, [Iciar Alzaga Ruiz](#) [2], catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la [UNED](#) [3], ha escrit un **estudi** el títol del qual és, en si mateix, una sinopsi: "Estudio comparado entre el modelo intermitente francés y el modelo español de contratación temporal de artistas en espectáculos públicos en el marco de la doctrina emanada del Tribunal de Justicia de la Unión Europea".

Com dèiem, el títol de la investigació no deixa lloc a dubtes. Alzaga Ruiz du a terme una rigorosa **comparació entre els marcs legals francès i espanyol** pel que fa a la **contractació d'artistes i tècnics** del món de l'espectacle. L'estudi és un encàrrec de l'[Observatorio de Cultura y Comunicación](#) [4] de la [Fundación Alternativas](#) [5]. Val a dir que des de 2011 aquesta fundació publica l'[informe sobre l'estat de la cultura](#) [6] a Espanya, del qual parlàvem a l'[entrada](#) [7] del 3 de juliol. Ras i curt, l'estudi comparatiu es divideix en **dues parts**. En primer lloc, l'autora analitza les **particularitats del treball intermitent en el territori francès**; a continuació, detalla les **característiques del treball artístic en el model espanyol**, posant el focus en l'alta taxa de temporalitat, el problema dels treballs "fijos-discontinuos" i la insuficiència de la indemnització per la finalització del contracte temporal.

Imatge: [Michel34](#) [8]

Fem un salt. El passat mes de juny, l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya ([APGCC](#) [9]) va organitzar al [Centre Cívic Pati Llimona](#) [10] el **cicle de debats "Cultura al límit"** [11]. L'objectiu: "reflexionar i debatre al voltant de qüestions que afecten la configuració del sector". En la [primera taula](#) [12] rodona, intitulada "Cultura i precarietat", van participar [Pep Montes](#) [13], gerent de l'Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura ([ACELLEC](#) [14]), [Rocío Manzano](#) [15], representant del [Col·lectiu](#) [16] de Companyies de Teatre Independents, i Pep Tarradas, membre del Sindicat de Músics Activistes de Catalunya ([SMAC](#) [17]). Doncs bé, les intervencions dels convidats van portar a col·lació les **dificultats laborals dels artistes**. Per exemple, Manzano va explicar la política del 70/30 que defensen des del col·lectiu i que pretén que les companyies independents s'emportin una part més gran del taquillaatge, que normalment es reparteix 50/50 amb la sala. Per la seva banda, Tarradas va insistir en els problemes que tenen els músics per ser contractats legalment quan fan concerts arreu del territori.

Què té a veure aquest cicle amb el treball d'Alzaga Ruiz? Doncs que des de perspectives i plantejaments diferents aborden el tema de la **precarietat laboral en el món de l'art**, més concretament en els espectacles en viu. Per aquest motiu la catedràtica es fixa en el **model francès**, en el qual s'han pres mesures per **intentar corregir aquesta problemàtica**. L'últim apartat de l'estudi enumera les mesures franceses que s'haurien d'adoptar en el marc legislatiu i jurídic espanyol per garantir que els artistes poguessin gaudir d'una feina de qualitat. En resum, aquestes són les **propostes**:

- Creació d'un **servei d'ocupació públic d'espectacles públics** o, com a mínim, d'un departament d'artistes en el servei públic d'ocupació estatal. Caldria replicar el dinamisme del servei i tot allò que ofereix, com ara formació o espais per dur a terme càstings.
- Creació d'una **base de dades** de treballadors artístics o tècnics del sector audiovisual; és imprescindible que la privacitat de les dades personals no es vegi compromesa.
- Establiment d'una **prestació assistencial** per compensar la manca d'estabilitat de l'ocupació en el sector artístic. Sens dubte, aquesta és la mesura més cridanera perquè té un impacte directe en la situació de l'artista o el tècnic. Explica Alzaga Ruiz:

Su finalidad es garantizar unos ingresos compensatorios, durante un período de tiempo concreto, a aquellos trabajadores involuntariamente desprovistos de empleo y que reúnan uno concretos requisitos de carencia, edad, aptitud física, inscripción como demandantes de empleo, etc. En el supuesto de reunirse dichos requisitos, el trabajador tendrá derecho al percibo de una prestación no inferior a 44 euros diarios durante 243 días".

- Reescriptura d'alguns **articles** i incorporació d'una **referència** expressa a l'encadenament de contractes temporals en el sector artístic.
- **Augment de la quantitat** per finalització de contractes temporals artístics.

Imatge: [Estudis de Teatre Berty Tovías](#) [18]

Abans d'acabar, imaginem-nos que totes aquestes idees es materialitzen i que a poc a poc el treball en **la cultura es desprecarietza**. En aquest context, la Joana arriba a casa a l'hora de sopar. Els seus pares l'esperen mirant el telenotícies vespre. "Hem de parlar", els deixa anar la filla. En sortir de classe ella i la seva millor amiga, la Marta, que té clar que vol fer Humanitats, han celebrat una reunió extraordinària al voltant d'una [bossa de pipes](#) [19]. Assegudes al banc del parc on cada tarda deixen passar les hores, el concili d'amigues ha pres una **resolució**. La Joana ha de tenir una conversa amb els seus pares. Des del sofà, el pare i la mare s'empassen saliva i apaguen el televisor. Aquest "hem de parlar" els fa imaginar tatuatges, piercings, embarassos i canvis de sexe. La Joana va al gra: "Vull ser actriu". Els pares respiren alleujats. "Ens sembla fantàstic, carinyo". Final feliç. Però avui en dia, la mateixa història no acabaria així. I és que **cultura és sinònim de precarietat**. Si considerem que l'art i la cultura són imprescindibles per construir una societat millor, hem de vetllar per unes **condicions laborals òptimes** per a tots els artistes i treballadors de la cultura i que d'aquesta manera totes les joanes no tinguin por de confessar que volen ser actrius.

Per a més informació, podeu consultar el document:

PDF [Estudio comparado entre el modelo intermitente...](#) [20]

HTML [Estudio comparado entre el modelo intermitente...](#) [21]

[Inicieu sessió](#) [22] o [registreu-vos](#) [23] per enviar comentaris

Tags: treballadors de la cultura

Tags: creadors

Tags: drets laborals

Tags: França

Tags: Espanya

Tags: legislació

Tags: precarietat

Tags: arts musicals

Tags: participació

- [24]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2018/artistes-precarietat-laboral>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] http://portal.uned.es/portal/page?_pageid=93,691786&_dad=portal&_schema=PORTAL

[3] http://portal.uned.es/portal/page?_pageid=93,1&_dad=portal&_schema=PORTAL

[4] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%222914%22>

[5] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=Provider:Fundaci%C3%B3n%20Alternativas%20>

[6] <http://www.fundacionalternativas.org/cultura-y-comunicacion/libros-e-informes/cultura>

[7] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/estat-cultura?platform=hootsuite>

[8] <http://michel34.midiblogs.com/tag/artiste+de+rue>

[9] <http://www.gestorcultural.org/>

[10] <https://patillimona.net/>

- [11] <https://comunicacio21.cat/noticies-cultura21/127875-l-apgcc-impulsa-el-cicle-de-debats-cultura-al-limit>
- [12] <http://www.gestorcultural.org/actualitat/noticia.php?id=631>
- [13] <http://interaccio.diba.cat/members/montessp>
- [14] <https://www.acellec.cat/>
- [15] <https://twitter.com/rociomanzano?lang=ca>
- [16] <https://www.facebook.com/elcollectiudecompanyies/>
- [17] https://twitter.com/sindicat_smac?lang=ca
- [18] <https://www.teatrestudis.com/ca/fotos-y-videos/>
- [19] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2013/10/18/el-primer-informe-pisa-dadulthood-suspen-espanya-en-matematiques-i-comprensio-lectora>
- [20] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/4c895221d2caa7438201e3b4ef6b0b0c.pdf>
- [21] <http://www.fundacionalternativas.org/cultura-y-comunicacion/documentos/documentos-de-trabajo/estudio-com-parado-entre-el-modelo-intermitente-frances-y-el-modelo-espanol-de-contratacion-temporal-de-artistas-en-espectaculos-publicos-en-el-marco-de-la-doctrina-emanada-del-tribunal-de-justicia-de-la-union-europea>
- [22] <http://interaccio.diba.cat/>
- [23] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [24] <https://interaccio.diba.cat/node/7688>